

CANDELA

iese odată pe lună sub conducerea unui Comitet

Redacția și Administrația: Comuna Valea-Lungă, Jud. Dâmbovița

Abonamentul 4 lei pe an

Politicianii și Biserica

Istoria ne relatează că învățatorul și Preotul Gheorghe Lazăr, în vremea sa, pe când rămăsese vacant scaunul de Episcop al Banatului — în vremea aceea în Transilvania nu exista Mitropolit — trimetând Mitropolitului sârb dela Carlovitz toate actele sale de studii cu rugămintea de a fi numit el Episcop acolo, a primit răspunsul că e prea învățat și nu face pentru el Episcopia.

După Mitropolitul de Carlovitz, fericirea scaunului de arhieru ori episcop nu cadră cu munca și cu inteligența.

Mitropolitul acela traducea în practică, preceptul evanghelic: «Feriți-vă de cei saraci cu duhul» etc. Dar, pare că principiul acesta al Mitropolitului de Carlovitz, în Biserica ortodoxă și în special în biserica românească, este hotărîtor și azi, în organizarea ierarhică superioară.

Intr'adevar, la alegerea arhierilor în

biserica noastră românească, procedeul este acesta: Sfântul Sinod convocat pentru alegere, alege pentru fiecare loc de arhieru câte trei candidați, dintre cari, guvernul va desemna hotărîtor pe unul.

Din practica de până acum, se face vadită constatarea că, în majoritatea cazurilor, cei recomandați de sfântul Sinod nu au fost cei mai buni candidați, iar cel confirmat de guvern, de asemenea, a fost cel mai slab și dintre cei recomandați de Sinod.

La alegerea de Episcopi și Mitropoliți, procedeul de asemenea, este următorul: Se adună senatorii, deputații, membrii sfântului sinod și ai consistoriului superior și, după recomandarea sinodului sau după indicațiunile guvernului, cel cu mai multe voturi este cel ales.

Și nici alegerile de Mitropoliți și Episcopi de până acum, în majoritatea

cazurilor, n'a dat rezultate contradictorii teoriei Mitropolitului din Carlovitz.

De sigur, ca numai inspirația duhului sfânt nu poate fi făcută răspunzătoare pentru asemenea rezultate.

Mai de grabă, se poate acuza lipsa de duh.

Intrebarea este: Care să fie pricina acestei nenorocite stări de lucruri? Și, răspunzând acestei întrebări, vom lăsa de o parte pe Mitropolitul de Carlovitz.

Credința noastră este, că vinovați de această stare de lucruri sunt politicianii; ei, și cu legea lor de organizare a sf. Sinod, înadins ticlulă spre a avea posibilitatea să-și bage nasul și botul și în conducerea Bisericii.

Candidații la Arhierie știu bine că votul Sinodului este într'o vădită inferioritate votului guvernului, care, după lege, este liber să confirme pe unul dintre trei recomandați Sinodului, după cum este liber și să nu confirme nici unul.

Din pricina acestui defect legal, la treapta Arhieriei nu pot pofti și pătrunde de cât favoriții politicianilor, căci, de cele mai multe ori, elementele valoroase din cler nu se pot înfrăți cu politicianii, nici măcar până trec puntea.

Arhiereul ales, grație politicianismului, nu poate fi de cât un suflet corupt. Ales cu ajutorul boierilor, în sfidarea voinții lui Dumnezeu, el nu-și poate pune nădejdea și pentru viitor, de cât numai spre aceiași boieri, cari 'l mai pot țara o treaptă mai sus. Și.... duh în sufletul unui astfel de Arhiereu, nu se mai putea sălăslui.

Pe Episcop și Mitropolit, cine l alege?

Nu majoritatea parlamentului? Ori majoritățile parlamentare, ce alt reprezintă, de cât cea mai imorală violentare a voinții națiunii? Dea Dumnezeu, ca reforma electorală anunțată să se înapuiască, pentru desinițirea în viitor a acestei afirmațiuni.

Și atunci, din ridicarea unor mâini spurcate, imorale, se poate aștepta cineva la un act, la un vot moral, cinstit?

Și astfel stând lucrurile, iată atâtea și atâtea motive, pentru cari Ierarhia superioară bisericească, pentru cari, Sfântul Sinod în loc să fie corpul luminos, a căruia lucrare să abunde în acte frumoase și vrednice de venerațiune, este supus judecării și criticii celei mai severe și mai josnice.

Acestea sunt motivele, pentru cari Episcopii și Mitropolții noștri se îngrijesc de orice, afară numai de nevoile Bisericii.

Acestea sunt motivele pentru cari Ierarhia superioară bisericească se îngrijește să cunoască, și cunoaște preoțimea mai puțin de cât cunoaștem noi planeta Martie.

Acestea sunt motivele, pentru cari, ușile Mitropolțiilor și Episcopilor sunt așa de zăvorâte Clerului și nevoilor lui, și sunt așa de larg deschise tuturor politicianilor.

Acestea sunt motivele pentru cari Biserica se pustiește, iar Clerul își face de cap.

Acestea, în sfârșit, sunt motivele pentru cari prestigiul Bisericii și inclusiv și al autorității bisericești superioare se minează cu repezeala fulgerului.

Și... fara o *Autonomie a Bisericii*, drumul peirii, ce se deschide așa de larg Bisericii, nu se va sfârși.

Nerecunoștința

față de oamenii de seamă ai
bisericii

Rodnicia activității religioase se vedește cu deplinătate în străinătate. Punctul suprem de glorie al catolicilor și protestanților e munca interzisă și neobosită în câmpul bisericii evanghelice. Și fructul acestei munci se poate observa în viața zilnică, care tot mai mult se arată patrunsa și condusa de spiritul lui Hristos. Ca creștin, simți o alta satisfacție și mândrie, când vezi o mii de instituții, podoabe ale lumii, și dătoresc existența bisericii, și că număr infinit de inițiative laudabile pentru educarea tineretului în moralizarea publică, purced din sânul societății divine a Mântuitorului.

Totuși nu-ți este dat să guști mult împ plăcerea unei ast-fel de mulțumiri, căci îndată o întrebare pe care o pui, în calitate de fiu al unei națiuni și biserici naționale, vine să turbure spiritul.

Clerul nostru superior și inferior desfășura o activitate, care sa-l prezinte societății ca principal factor al culturii și educației, ca promotor al scrierilor de seamă și purificator al opiniei publice?

Răspunsul nu e atât de aspru, după cum s'ar crede, căci a binevoit Dumnezeu să dăruiască și bisericii cuprinsa în marginile strâmte a acestei țări, fii educători, care prin calitățile alese intelectuale, prin iubirea de biserică și credință, prin spiritul de sacrificiu, sunt

vrednici de înalta misiune și capabili de muncă rodnică în turma lui Hristos. Dar la noi, din nenorocire, întâlnim lucrurile tot deandosele — chiar în biserică — de oarece lipsește educația adevărată, ideală, care crează caracterul. Elemente, care în alte biserici, pentru frumusețea și bogăția activităților lor pe teren religios, s'ar învrednici de stima și considerația unanimă a lumii clericale și laice, s'ar bucura de aprecieri elogioase și măgulitoare, la noi, unde apariția lor trebuie socotită ca un eveniment, sunt amarați de privirile piznuitoare ale însași lumii clericale, sunt acuzați și insultați de rauvoitori, sunt stânjeniți în lucrarea lor cea sfântă și conștiincioasă, catehizarea și educarea credincioșilor.

Cazul «Micei Biblii» e destul de recent și viu în mințile tuturor, ca să dovedească în chipul cel mai mai eloquent, fără alta paradă de vorbe, adevărata spuselor noastre.

După ce «Mica Biblie» s'a bucurat de o primire mult mai binevoitoare decât Biblia redată în text, după ce însași lumea laică a arătat un mare interes față de o lucrare atât de atractivă prin stilul ei simplu și curgător, prin icoanele reprezentative a monumentelor celor mai însemnate biblice, prin continuitatea istorică și dogmatică ireproșabila, arhiepiscopul Evghenie împins de iluzia unei valori proprii nenumărate, se crede mai presus de simți mântul general public, de o competență dogmatică mai recunoscută decât a autorilor «Micei Biblii», și cu o emfază ridiculă și argumentație de carton, proclamă solemn în Sinod condamnarea «Micei Biblii». Iată cât e de lesne, duhul rautății a pus stăpânire pe un suflet bine pregătit de a-l primi.

În fața unui astfel de act, nu nechibzuit dar haiducesc, nu știi cum să-ți stăpânești revolta și să-ți potolești spiritul.

Cunoști pe deplin superioritatea intelectuală și morală a unor prea vrednici urmași ai lui Hristos, ești încredințat de canonicitatea lucrării lor, dar mai ales de oportunitatea și efectul ei educativ și instructiv, nu ignorezi totdeodată însă calitățile mediocre și activitatea stearpă a arhiereului acuzator.

Sub sprijinul acestor cunoștinți, poți judeca pe arhiereul Evghenie și fapta sa cu judecata cea dreaptă. Ca orice om conștient de dezacordul dintre meritele și poziția sa socială, Prea Sfințitul s'a ținut ca nu cumva pe gloria unor merite reale, anume tovarăși de muncă să se ridice la acelaș rang cu d-sa sau să-l împiedice a înainta la o treaptă pe care viitorul i-ar rezerva-o. Pizma s'a sălășluit în reprezentantul de drept al virtutei, și l-a împins la acte condamnabile: Să arunce săgețile acuzațiilor nedrepte în niște persoane, a căror singură vină era aceea de a munci conștiincios pentru luminarea poporului. Credea poate că luminarea unităților va aduce cu sine descoperirea întunerecului Sf. sale. Să nu-i fie frică, atât timp cât demonul răutății nu-l va înclenca să-și vâdească singur nedestoinicia prin manifestări spirituale.

Prea mic la suflet ar trebui să fie cineva, prea puțin pătruns de spiritul creștinesc, prea strâns legat de bunurile lumii și stăpânit de pasiunile deșarte, ca să se lase condus de asemenea calcule la fapte atât de compromițătoare.

Teama Preasfințitului nu-și avea rațiunea decât în propria inferioritate. Autorii «Micei Biblii» sunt departe de a face din dorința unei mărimi deșarte, mobilul activității lor. Ca creștini și apostoli, conduși de dragostea către Hristos și râvna de a lucra și a pune măcar o pietricică la edificiul de cultură religioasă, ei urnăresc o răsplată inerentă, mult mai demnă, curată și sfântă, mulțumirea sufletească că au

fost cu puțin folositori bisericii și societății din care fac parte.

Orice pom după roadele sale se cunoaște. Ce fel de pom sunt acuzații «Micei Biblii» în grădina bisericii creștine românești, o arată lucrările lor cu caracter moral și educativ, activitatea lor. Ce fel de pom e preasfințitul Evghenie, o spune operele și activitatea Prea Sf. sale.

Cât de folositor ar fi pentru Prea Sfințitul Evghenie spiritul de smerenie, atât de mult glorificat de Efrem Sirul. Podoaba acestui spirit ar fi paralizat puterea dorinței de a fi celebru, dorința care e cruda nenorocire pentru incapabil. Prin însași încercarea de a se ridica în fața lumii, cel inferior se coboară dovedind astfel adâncul înțeles al dumnezeieștilor cuvinte: «cel se înalță, smerise-va». S'a înșelat amar Preasfințitul, când a crezut că prin reproducerea unui neadevăr șoptit de un răuvoitor, va căpăta nota mare de răsplată a societății, după cum se înșeală și un elev leneș, când crede că va lua nota bună dela profesor, dacă repeta o prostie pe care tovarășul său de bancă i-a suflat-o.

Iată de ce la noi activitatea bisericii, pe teren religios-cultural, nu se desfășură cu atâta avânt și efect ca în străinătate.

Ilie Diaconu.

O explicare poate necesară

Aparițiunea primului nostru număr pentru mulți a fost o surpriză, pentru alții a rămas un serm de întrebare.

Ocuparea noastră în primul număr, aproape numai cu discutarea «Micii Biblii cu icoane», lucrarea P. S. Episcop de Huși, Nicodim și a celor doi directori de seminare ale Statului, P. C. Arhimandrit Scriban și P. C. Iconom

P. Savin, iarăș a provocat discuțiuni în anumite cercuri.

Nu vom face multă paradă de vorba spre a ne explica. Celor nedumiriți le vom spune numai atâta: sunt prea puține foi bisericești în țara noastră. Și așa, puține cum sunt, nici una nu ni se pare nouă apucată pe drumul cel drept. Una, sau unele, se îngrijesc numai de îmbunătățirea stării materiale a preoților, ca și când, numai prin aceasta, Biserica nu mai are nimic de revendicat. Una, sau mai multe, ca și păcătoasa Evangheliei, spală prea mult picioarele mal-odifere ale unor Chiriarchi. Una, sau alta, se pune în slujba cutărei familii preoțești. Altă revistă mai veche rămâne numai revolver, gata să trage în caz care nu o remunerază și blândă și ascultătoare tuturor patroanelor ei mult milostivi.

Ei, și atunci, nu așa, că era necesară chiar o revistă, care să susțină acolo unde trebuie drepturile abandonate ale chiriarchilor, care să înfrâneze pornirile anarhice ale preoților, care să lumineze în jurul faptelor înmărecului din jurul fotelurilor ierarhicești și care să puie în cuvenita auzul pe preoții meritoși?

Nu ne așteptăm de nicaieri la un răspuns negativ și promitem să pășim pentru totdeauna această linie de conduită.

Ne va pune cineva întrebarea: pentru ce atâta trudă în primul număr al lui, spre apărarea «Micii biblii cu icoane»?

Și aci, vom răspunde foarte scurt: Tocmai tăcerea tuturor revistelor bisericești asupra acestei acțiuni, ne-a îndemnat să ne ocupăm așa de pe larg de chestiunea aceasta.

Ma rog; toate ziarele și mai mari și mai mici, și chiar și cele de specialitate, streine de cele bisericești, toate absolut, s'au ocupat de chestiunea aceasta.

Mai mult decât atâta: o revistă sporadică reprezentând interese streine de Biserica noastră, se ocupa exclusiv numai de chestiunea aceasta, înjurând în mod trivial pe autorii celei mai folosite cărți ce se poate pune în mână poporului. Și atunci, întrebăm și noi: Nu e așa că tăcerea tuturor revistelor bisericești asupra acestei chestiuni, mereu la ordinea zilei, era criminală?

Iată pricina, pentru care foaia noastră trebuind să apară, am crezut că împlinim un gol, ocupându-ne și făcând lumină asupra acestei chestiuni, mai ales că o cunoaștem.

Facem aci declarațiune solemnă: Nici unul dintre coautorii «Micii biblii cu icoane» nu sunt amestecați în diriguirea acestei foi, deși ne-ar face o deosebită cinste aceasta.

Mai mult de cât atâta; vom socoti ca o ofensă pentru noi, orice acuzațiune adusă sub insinuarea de a fi sub ordinul, ori sub auspiciile vre unuia dintre coautorii «Micii biblii cu icoane» și vom traduce pe cel vinovat de aceasta în fața Justiției competente pentru calomnie.

Azi, suntem în sezonul expropriilor. Noi nu urmărim altceva, decât exproprierea politice și politicianilor din biserică și administrația ei, după cum de asemenea urmărim și exproprierea caracterelor streine sacerdoțiului preoției, și mai ales pătrunderea lor în coloana preoților cu fesul colorat.

De aceia, să nu surprindă pe nimeni, nici să minuneze apariția noastră. Vrem să umplem un gol în ziaristica bisericească. Și vrem aceasta, fără menajarea nici unei slăbiciuni, nici a celor de jos, nici a celor de sus. Vom fi înțeleși de sigur și numărul de abonamente primite ne dă mari speranțe.

Lipsa de preoți la sate. Trimitera la parohiile vacante a călugărilor de prin monastiri. Cauzele lipsei de preoți.

În țara noastră românească sunt vacante nu știu câte sute de parohii. Sunt sute de Biserici în țara aceasta, în cari glasul evanghelii nu răsuna. Sunt sute de sate, ai căror locuitori își pierd zi cu zi credința, din pricina lipsei de preoți. Sunt sute de turme, cărora le lipsesc păstorii, în țara aceasta, și cari sunt înconjurate de lupi răpitori.

Și cea ce trebuie să ne alarmeze și mai mult, e că lipsa aceasta, în loc de a se acoperi prin noile promoțiuni ale seminariilor și ale Facultății de Teologie, ia din potrivă, tot mai mari proporții.

Primejdia aceasta — căci e o primejdie, rolul cultural al Bisericii neputându-se cu nimic substitui și nici chiar cu școala. Sunt popoare, a căror școală noi nu o vom ajunge nici peste o sută de ani, cari încă nu se pot dispensa de biserică și declar că primejdia aceasta a devenit așa de manifestă, încât a deșteptat și pe membrii sfântului Sinod. Lipsa de preoți a venit după aceea și în discuție publică, a intrat și în redacțiunile ziarelor.

Cu voie, fără voie, chestia aceasta a deschis pentru o clipă și ochii chiriarchilor noștri, a intrat și în Sinod, a intrat și în Consistoriul superior Bisericesc.

Acolo toți au vorbit, fiecare cum i-a tăiat capul.

Unii au propus înmulțirea seminariilor. Alții au propus admiterea hirotoniei absolvenților vechi a patru clase de seminar, alții au propus hirotonia tuturor absolvenților de seminarie din clasele VII și VIII și alții au propus...

ocuparea parohiilor vacante din țară și mai ales dela țară cu monahi, cu călugării din Monastiri.

Adevărata cauză a lipsei de preoți n'a văzut-o nimeni și soluția cea bună, țaraș, nimeni n'a ghicit-o.

Intr'adevăr: De ce ne lipsesc preoți? Pentru că Seminariile și Facultatea de Teologie nu ne dă destul absolvenți? Facut'a cineva o statistică a tuturor promoțiunilor celor trei seminare și a Facultății de teologie, de la 1894 încoace, de la punerea în aplicare a legii clerului, spre a se convinge de tristul adevăr, că mai mult de 30 la sută din recolta acestor institute clericale n'a intrat în cler?

Ah! Va zice cineva, poate chiar vre-un Prelat, absolvenții seminarilor și ai Teologiei nu mai intră în cler, pentru că aceste institute sunt prea laicizate și elevii lor nu se pătrund de adevăratul duh bisericesc, care să-l îndrumeze spre viața clericală.

Și aceasta e încă o reflexiune superficială! Oare preoții cari au ieșit de atunci încoace din aceste pepiniere, au dat ori nu dovadă de suficientă căldură pentru apostolatul lor? Da, căci aceasta s'a recunoscut în Sfântul Sinod. Dar facutu-și-a cineva socoteală că tocmai cei 30 la sută dintre absolvenții școalelor bisericesti, tocmai aceștia sunt cei mai buni și cei mai aleși absolvenți ai lor?

Și atunci, lata că nici numărul prea mic de seminarie, nici laicizarea acestor școale nu sunt pricina lipsei de preoți la sate.

Se zice că Ministerul de Culte, în urma votului Consistoriului superior, din sesiunea de primăvară a anului 1913 va mai înființa încă două seminarii, pe lângă cele existente.

Până atunci, P. S. Chiriarchi și-au rezervat dreptul ca, pe cât va fi cu putință, parohiile vacante să le ocupe, în mod provizoriu cu monahi.

Noi, cu toate acestea, ne facem forți să profetizăm, că ori câte seminarii s'ar înființa, lipsa de preoți va rămâne tot la ordinea zilei și că ori cât s'ar tot trimete călugări la parohiile vacante, lupii tot mai mult vor navalii în turmă. Putem profetiza și mai mult, putem afirma chiar, că călugării aceștia, departe de a păstori, ci înșiși vor fi lupii cei mai necruțatori, cu tot optimismul celor doi Mitropoliți ai țării asupra vredniciei acestor intruși în clerul mirenesc.

Ne pare destul de rău, că distinsul profesor al Facultății de teologie, Econ. Constantin Nazarie, n'a răspuns de cât numai cu o căutătură piezișe, susținerii necanonice și prea zeloase a I. P. S. Mitropolitului Moldovii, pentru trimiterea la sate a ierononahilor analabeți de prin Monastiri.

Câți călugări de aceștia vor fi atâta de perfecți în viața lor sufletească ca să nu devină smintele pentru popor? Va exista vreunul, când D-zeu să ne lerte, perfecțiunii de acestea nu se găsec nici măcar în toate fotelurile Sinodului?

Cauza lipsei de preoți, este alta și până ce nu se va desființa cauza, nu se va produce și efectul.

Cauza lipsei de preoți trebuiește cautată în organizația clerului actuală.

Clerul se bucură de cea mai nenorocită stare și morală și materială. Cine intră azi în cler, intră sau spre a vegeta pentru că nu e bun de altceva, sau spre a profita de lipsa de control din corpul preoțesc, spre a-și face afaceri. Visătorul, idealistul, apostolul, se găsește, parca, mai la largul lui, spre ași face datoria, în afara clerului. Un idealist, dacă intră în cler, trebuie să-și ucigă sufletul.

Mai întâi, el nu are o existență onorabilă și dacă vrea să o asigure prin preoție, el, în mod fatal, încetează de a mai fi apostol, căci trebuie să sus-

țină fastul și să neglijeze cuvântul. Vrând nevrând trebuie să susțină forma în dauna fondului.

Și iată pricina pentru cari sectele religioase simpliste, ca adventismul, fac ravagii.

Al doilea, preotul acesta intră în societatea roasă de corupțiunea politicianismului distrugător de suflete și de caractere. Fără să vrea, intră în gâlceavă cu colegul de alături, care vrea să-și arate superioritatea, puindu-l la spate pe el mai unicul și visătorul, și colegul său mai bătrân și mai bogat te va birui de sigur, pentru că el are valoarea lui politică notorie.

De apărut, cine să te apere? Protopopul? Dar cine crezi, că va nimici în sufletul tău și ultima licărire de ideal? El, în majoritatea cazurilor, nu-ți va răspunde decât în sudalme și persecuțiuni, dacă nu vei călca poape și nu-i vei vorbi curcânește.

Chiriarchul? Dar grija lui asta e, să-ți poarte ție, nevrednicului, de grije?

Și atunci tu, idealistule, strivit de săracie, împuns de toate părțile, fără nici o nădejde de nicaieri, ce trebuie să faci? Ori intri în ceata preoților de meserie, ori te prăpădești. Și iată pricina pentru cari materialismul, raționalismul, necredința fac ravagii înspaimântătoare.

Și când aceasta este icoana preotului, să mai pretindem clementelor distinse dintre promoțiunile școlilor noastre clericale să mai intre în cler?

Și înmulțind aceste școli, lipsa de preoți va dispărea? Ce înșelăciune!

Tot Parintele Nazarie, în sesiunea Consistoriului pomenită mai sus, amintea Chiriarchilor că, în alte vremi, Episcopii și, în special răposatul Melhisedec, venia în fiecare zi la seminarul Episcopiei sale, și intra prin clase și supraveghia pe profesori și chestiona pe elevi și si-i cunoștea pe toți, și acei chiriarchi știau cât poate pielea fie-

carui absolvent de seminar, știau unde să-l trimeată pe fiecare, știau să răsplătească fiecăruia după meritul său, la nevoie puneau cuvânt bun pentru toți preoții lor și între aceștia era o emulație, o dragoste de muncă.

Chirarchii de azi nu se pogoară în mijlocul elevilor seminariilor lor, nici măcar atunci când sunt chemați la serbarea patronilor acelor școale.

Chirarchii de azi sunt instrumentele docile ale răzbunării politicianilor pe preoții buni sau încă necorupți politicește.

Chirarchii de azi, prin camarilele lor, prin lipsa lor de la datoria controlului Eparhiilor lor și prin necunoașterea elementelor valoroase și muncitoare din cler, Ei înșiși sunt pricina lipsei de Preoți.

Și ori cât aceste cauze vor subsista, lipsa de preoți va fi o nevoie permanentă în Biserica țării românești.

Și asupra acestei chestiuni tot vom mai reveni.

Scrisoare deschisă

Prea Sfințitului Nicodim, Episcop al Hușilor

Am văzut la timp că, printre acuzațiile cari s'au adus «Micii Biblii cu icoane» — «mică» în înțelesul de rezumat al scripturii, dar vă asigur, neasemănat de «mare» ca operă creștinească—au fost și aceste două: 1) că n'ar fi alte icoane de cât cele sfinte din biserică și 2) că nu este «post negru».

Chiar de atunci de cună am văzut și aceste acuzații, am voit să vă comunic părerea mea, dar au intervenit vremurile politice cu ocupațiile lor și până acuma nu v'am putut scrie. Acuma însă iată care este umila mea părere: Pe când marii înaintași ai bi-

sericii noastre naționale au fost adunătorii și păstrătorii tuturor comorilor graiului românesc, cei de astăzi — precum o dovedesc acuzatorii și votanții din sf. Sinod — nu cunosc limba românească! Hotărît, n'o cunosc; caci oricât i-ar îndemna michiduța, șarnătorul de ură, să se prefacă a nu ști tot nu s'ar prefacă Prea Sfinții. Ar ști că se prefac pe socoteala fainiei de carturari a Prea Sfințiilor lor.

1) Cuvântul «icoană» înșanina în limba românească ceia ce înșanina cuvântul «tablou» în limba franceză și cuvântul «Bild» în limba germană. Și nu numai că cuvântul «icoană» are acest înțeles, fixat chiar și în literatura noastră — cine cunoaște ce-i a-ceia — dar noi nici nu avem un alt cuvânt cu înțeles asemănător. Sa plătească Prea Sfinții oricât pe unul care știe românește să li traducă bine și adevărat cuvintele: «tablou» și «Bild» și nu va putea găsi alt cuvânt decât «icoană».

Cuvântul acesta «icoană» le poate cuprinde și pe cele din biserică, dar mai în prescurtare, caci în realitate cele de la biserică se cheamă «sfintele icoane». De altfel, ca și în limba germană, de ex. «Bilderbuch» și «die heiligen Bilder», icoanele sfinte, pentru că sunt sfințite și poate mai ales, pentru că sunt «die heiligen Bilder — «icoanele sfinților»! De altfel, tot ca și cuvântul Bild în limba germană, mai are și cuvântul «icoană» în limba românească, încă un al treilea înțeles, pentru a cărui mai bună lamurire să luăm ca pildă o propozițiune: Atacurile nedrepte și veninoase date în Sfân-

Al Sinod, împotriva «Micii Biblii cu icoane», sunt Icoana vie a decăderii și piericii noastre. Și cu aceasta socotim că lamurirea este deplină.

2) Ca nu cunosc unli prea sfințiți pe-i «post negru»? Sa nu va mirați P. S. V.! Eu ma tem că nu cunosc nulfii — mai ales dintre cei ce ar trebui să știe! — ce-l post în genere. Ūraiul românesc însă deosebește multe feluri de post: post alb, post obișnuit, post negru, postul mare, postul Sâmpietrului, postul Sântămăriei, postul Crăciunului, postul ajunului, și multe alte posturi, cari nu au de-a face cu... posturile grase, din comisiunea sfântului Sinod, pentru redactarea bibliei. Dar sa revenim la «postul negru». Cunososc personal și astazi creștini cu credința în suflet și în fapte, cari postesc câte o zi post negru, oridecâteori se îndreaptă cu rugăciuni ferbinte spre Dumnezeu spre a li ajuta la vre-o împrejurare osebit de însemnata în viața lor. Acest post constă în a nu mânca și bea absolut niulc, nici măcar o picătură de apă, începând din sara unei zile până la apusul soarelui în ziua următoare. Iar dimineața, la amiază și sara se fac rugăciuni și se bat mâinile cu lumânari, de ceară curată aprinse în fața sfintelor icoane. Acesta este postul negru particular; tradiția noastră națională însă cunoaște și postul negru obștesc. Cei dintâi ani ai copilăriei mele i-am trait în umbra corărilor nesfârșiți, cari străjuiesc morăntul lui Ștefan cel Mare și pășeză cu sfințenie tradiția lui. Imi amintesc aminte ca acuma, cum povesteau străbunii, ca, în urma biruințelor mai

însemnate ale lui Ștefan-Voda împotriva păgănilor, orânduiau Vladicii o zi de post negru obștesc pentru a mulțami Domnului. Nu se lucra în ziua aceea, nu posteau numai oamenii, ci nici dobitoacelor nu li se da de mâncare. Iar la toate bisericile se trăgeau clopotele, se slujia, și norodul se închina, mulțamind lui Dumnezeu. Și apoi, a doua zi, se pornia veselie cea mare, izvorâtă din bucuria obștească pentru biruința. În sfârșit era norod ca acela și mai ales vladici ca aceea! Iar astazi sunt atâția vladici, cari mărturisesc în public și în scris, că nici cuvintele de «post negru» nu le cunosc! Oare faptul acesta nu este și el icoana vie a nemerniciei vremurilor în care traim? Dar sa nu desnădăduim! În mijlocul acestei nemernicii se mai gasesc oameni cari cred în puterea postului negru, și în mijlocul acestor vremuri a apărut neasemănat de marea «Mică Biblie». Din lumina și din osârdua tuturor celor ce înțeleg să își închine viața binelui obștesc vor răsări de sigur alte vremi.

Încheiu această scrisoare cerând bine cuvântarea P. S. V. și rugându-vă să primiți asigurarea înaltei mele stime.

Ion Zelea-Codreanu

Profesor de limba română și germană

VIZITAȚI:

„Federala cooperativelor Sătești”

Calea Victoriei, No. 101, București

Acolo se desfac toate produsele cooperativelor sătești.

Cum am fost întâmpinați

Cu marea bucurie a triumfului, sărbătorim noi astăzi victoria cauzelor drepte, asupra cărora ne-am propus a arunca o slabă lumină prin mijlocul acestei candelă. Prima ei licărire ne-a adus la încredințarea că încercarea invidioșilor, trufașilor și răucredincioșilor de a acoperi adevărul cu valul minciunii și a iscoadelor nedemne, va fi întotdeauna zadarnică. Sfântul și curatul adevăr zace ferit de colbul prefăcătoriei și intereselor săracăcioase în păturile ascunse ale sufletelor sincere și neterfelite în gunoiul ambițiilor sterpe.

O ploaie de adeziuni au venit din partea multor preoți și persoane marcante, ca să salute cu entuziasm curata noastră inițiativă și să înfiereze cu ultima voce a protestului, înscenările infame ale dușmanilor «Micei Biblii».

Această mișcare de neprefăcută simpatie este un îndemn pentru autorii «Micei Biblii», pe care niște luptatori cu arme otrăvitoare au vrut să-i facă victime ale atacului lor neputincios, să continue cu aceeași dragoste și tărie de muncă lucrarea de contribuție la educarea și instrucțiunea poporului nostru adânc cufundat în întunec.

După cum adeziunile la acțiunea noastră de energică susținere a unui adevăr, a carui tagăduire formează un pacat strigator la cer, da dovadă că întreaga lume scutită de prejudecii e cu ei. Amarul unei nerecunoștinți negliabile e îndulcit astfel de vocea mai autorizată și cu mai îndreptățite pre-

tenții de infailibilitate a recunoștinței generale. Mulțumirea că în inimile a aproape a tuturor și-ai câștigat un colțisor de admirație și iubire, rapește din puterea întristării că ești urât de cățiva.

Acest gând să va fie mângâiere vouă muncitorii neobosiți în viața lui Hristos, apostoli ai adevărului și luminători ai celor drepti.

Acei cari acum suferă cu resignare nenorocirea insuccesului și verdictul prea aspru de condamnare al publicului drept judecător, se vor încredința că arma infamiei niciodată nu asigură izbânda.

Comitetul.

Revista „Biserica ortodoxă română” și comitetul ei

Apare în București, în editura tipografiei Cartilor Bisericești, revista lunară intitulată «Biserica ortodoxă română, revistă periodică ecclesiastică a Sfântului Sinod al sfintei Biserici autocefale ortodoxe române». Revista aceasta, afară de alți abonați, se bucură de avantajul că e impusă celor câteva mii de parohii din țară, la cari abonamentul se incasează prin aplicarea legii de urmărire a Statului.

După titlu, revista această este revista oficială a sfântului Sinod, numai pentru faptul că, tot în ea, se publică debaterile acestui sfânt corp. Cercetând mai de aproape însă, actele ofi-

dale ale sfântului Sinod, din ultimele câteva sesiuni, se observă în desbatările acestui sfânt corp, o discuție arinsă, asupra modului defectuos în care se recrutează personalul redactor al acelei reviste. Sfântul Sinod recomandă o persoană pentru comitetul acelei reviste, ministerul aproba plata. Sfântul Sinod se pronunță într'un fel asupra modului de redactare al acelei reviste și revista iese anapoda. Ma rog: «Biserica ortodoxă română» este revista sfântului Sinod, ori ministerului de culte?

Cine e în drept să numească ori să destituiască pe redactorii acelei reviste? Sfântul Sinod? Ori ministerul de culte? E vorba de un caz recent. Până mai deunăzi, printre redactorii revistei «Biserica ortodoxă română», figura și d. dr. D. Boroianu, profesor universitar și directorul cancelariei Mitropoliei. Acum de curând, fără avizul sfântului Sinod, fără ca d. Boroianu să se fi făcut vinovat de vreoa pedeapsă, este pur și simplu înlocuit de către ministerul de culte prin d. dr. Ion Mihalcescu, profesor universitar. Nimic de zis nici împotriva d-lui Boroianu. Noi vrem să discutăm sistemul acesta de numire și de îndepărtare din comitetul revistei sfântului Sinod.

Ori sfântul Sinod ca și revista e o mână fără stăpân, ori politicianii conducând comitetul revistei Sinodului cu serviciul sinecurilor de pe lângă ministerul de interne.

Poate că nici d. Boroianu n'a intrat pe ușă în staulul comitetului revistei «Biserica ortodoxă română», to-

tuși profesorilor dela cea mai înaltă școală bisericească din țară li s'ar incumba, el cei dintâi să lupte pentru revendicarea și conservarea drepturilor sinodale. E un scandal, că tocmai ei forțează pe politiciani să incalce drepturile Bisericii.

Așa ori fi făcând și profesorii facultăților similare din celelalte țări ortodoxe?

Poate că de aceia autoritatea Bisericii scade văzând cu ochii.

Profesorii celorlalte facultăți dela noi din țară se întrec, cari mai de cari întru vulgarizarea specialităților lor. Ei nu se bat pe locuri platite de Stat la reviste moarte. Ei, cu sacrificii mari, întrețin revistele lor particulare și murlesc întru osteneți și spre folosul lor și spre folosul mulțimei. Numai Biserica noastră suferă de o revistă ca lumea, suferă până și cu revista oficială și scumpă a sfântului Sinod.

Poate că și bugetul revistei este de vina. Mai mult ca sigur, că da. Interesul, cașcavalul, totdeauna ucide idealul. Interesul ce se oferă redactorilor acelei reviste, ticăloasa aceia de leafă de redactor, desigur că e marul discordiei dintre profesorii facultății de teologie și tot bugetul acesta este de sigur pricina amestecului politicianismului și în această direcțiune, amestec cu urmări atât de nenorocite.

Parerea noastră ar fi cu totul alta. Parerea noastră ar fi, ca la revista sfântului Sinod să se numească numai un singur director, dintre membrii acelu sfânt corp, cu plata, care să supravegheze redactarea revistei și să dea curs corespondenței.

La revista să fie obligați a colabora, fără salariu, toți profesorii facultății de teologie. Revista aceasta să fie a doua catedră a profesoratului lor. De ce să nu știe și preoții neînvațați învățătura ce se face la Facultatea de teologie.

Și apoi cei cari au învățat Facultatea, nu au nevoie să-și mai reîmprospăteze ori să-și mai reîntregiască cunoștințele?

Petru membrii sfântului Sinod colaborarea să fie facultativă și tot în coloanele acestei reviste să se rezerve și o Tribună a preoților. Și atunci, revista «Biserica ortodoxă română» va fi cu adevărat revista sfântului Sinod, a sfintei Biserici.

Cum e organizată azi, revista este a «politicianilor».

Și de epitropia înabușitoare a politicianismului revista nu va scăpa, decât când va pieri și bugetul redacției ei.

Pilda «devotamentului și abnegațiunii» să pornească de sus, căci așa e bine și frumos.

Răspunsuri

Învățătorilor G. V. A. și I. I. C.
Nu trebuie să vă alarmeze deloc provocațiunile Economului D. Georgescu din București. Am văzut că o colegă «o dascălă» i-a și răspuns tot prin «Universul». Și învățătorul ca și Preotul au o muncă neasemanat mai grea ca a tuturor soțiilor de slujbași și ambii trăind în același mediu social, au drepturi comune de revendicat.

Firește, Economul D. Georgescu din

București, e mai puțin statistician, și mai mult arșagos.

Sfinția Sa, preot cu leafa de 200 lei lunar, la parohie bună și mare în București, cu două catedre bine plătite, pentru obținerea cărora bine înțeles, a dat cu cotul altor colegi tot așa de deștepți ca și Sfințla Sa, cu o leafă deci de aproape una mie lei lunar, în afara veniturilor stolare ale epitrahilului nu e nici pe departe ocupat, nu ca un învățător, dar nici măcar ca un profesor cu studii similare, pentru că dacă ar fi destul de ocupat n'ar mai avea și ore libere, în cari să scrie și să dea la jumale articole provocatoare cari în loc să ajute clerul, mai rău îl încurcă pe deasupra sădind și vrajba între cei doi factori sociali cari trebuie să fie cei mai buni frați: Preotul și învățătorul.

Cele zece porunci

— Amintire istorică —

Pe vremea lui Nicolae Vodă Mavrogheni, iscându-se război între Turci și Austriaci, Muntenia a suferit cumplite din pricina războiului și a slugărniciilor lui Vodă. Între multele greutăți de care se plângea țara, era mai ales cărătura proviantului din Muntenia pentru fortărețele Turcești de pe malul Bulgar al Dunării.

Nelegiuitul fanariot nu se mulțumise să ia pe țărani de la lucrul câmpului și să-i poarte veșnic pe drumuri cu averi încărcate pe care, ci făcuse ce n'au făcut alți Domni până la el: siliase chiar și pe preoți să îmbrace haine

le salahori și sa încarce mărfuri în orturi ca hamalii.

Bisericile ramasesera pustii și morții erau îngropați pagânește, fara preoți, aici preoții erau pe drumuri cu zahareaua Turcească.

Mitropolitul Cosma nu îndrăsnia să pună lui Voda, că-și face mare păcat unând pe preoți sa fie hamali; iar fomicul Dumitru Ghica — tata lui Grigore Voda Ghica — nu știa bietul unde li sta capul de multe necazuri și l'avea vreme să se gândiască la preoți. Cine să abata gândul lui Voda dacă nu îndrăsniau cei puternici?

Și cu toate acestea Voda și-a schimbat gândul și a poruncit să nu se mai a preoții în salahorie. Iar cine a îndrăsnit să-l abata gândul, a fost un preot din Muscel. Și iată cum:

Intr'o zi, Voda a dat un prânz boierilor, pe câmp. Dar ca să-și bata joc de boieri, nu le-a dat decât doua feluri de mâncari: ciorbă și friptura — așa zicea Voda. Dar ciorbă era aceea? Era terciu de mamaliga, pus într'o strachină mare la mijlocul mesei, din care boierii aveau să-și ia fie-care câte oca. Și ca să fie bataie de joc de la masă, boierii n'aveau farfurii și linguri, și fiecare avea dinnainte-i alta strachină mai mica, din care trebuia să soarbă terciul. Dar friptura? Bulzuri de mamaliga, cu brânză înăuntru, prajite la logoarea focului. Era prânz boieresc, în glorie.

Boierii n'au mâncat terciul; au îmbrăcat însă din bulzuri ca să faca pe nebulă nebunului fanariot, care era în stare să facă nu știu ce boierilor, dacă nu l-ar fi făcut pe plac.

Cum sta așa la masa, lângă Mitropolit, Voda zărește printre țărani cari mâncau și ei deoparte — salahori cu carele încărcate — pe un țaran cu barba alba până la brâu, pe care ceilalți țărani îl aveau, după semne, în mare cinste.

«Frumos bătrân!», zise Voda către Mitropolit, și chemă pe țaran la sine.

— De câți ani ești moșule?

— De 80, Maria ta. Numai popa sunt de vreo cincizeci de ani.

— Da ce? Popa ești tu?

— Popa, Maria ta! Ne-au luat și pe noi să cărăm zahareaua.

— Minți bătrânule! zise Voda. Mitropolitul îngalbinise, iar boierilor li se făcuse inima cât un purice.

— De ce să mint, Maria ta? Sunt popa.

— Dacă ești popa, spune cele zece porunci ale bisericii!

— Sa spun, luminate Doamne! Și preotul începu să numere pe degete așa: Adacale, Vidin, Lom, Rahova, Nicopole, Siștov, Rușciac, Hârșova, Brăila și Macin.

— Pai, bine popo! striga Voda. Acestea sunt cele zece porunci?

— Acestea Maria ta, căci poruncile date de Moisi, le-am uitat de când ai eșit Maria ta cu alte zece porunci, și ne silești să cărăm zahareaua la cele 10 cetăți turcești.

— Ei, bata-te, popo! Și nu te temi să mi le spui mie toate acestea? zise Voda râzând. Uite ici e Mitropolitul țării: te dau pe mâna lui să te învețe el cari sunt cele zece porunci ale bisericii.

Și, poate de rușinea Mitropolitului, ori Dumnezeu știe de ce, Voda a chemat pe marele Vornic și i-a spus să

trimeata porunci la toti ispravnicii din țara ca să scutească pe preoți de salahorie.

Și au rămas de atunci scutiți. Mitropolitul nu mai putea de bucurie și nu știa cum să mulțumească preotului din Muscel, fiindcă l'a scăpat din încurcatură, căci fără de acest preot îndrăzneț la vorbă nu iera chip să scape pe popi de salahorie. Drept răsplata, Mitropolitul a făcut pe preot protopot, și i-a rămas prieten câte zile a trăit.

G. Coșbuc.

FELURITE

Încă de la începutul postului mare al anului acestuia la *Cinema Clasic* din București, între cântece de orgă și piano, se reprezintă filmul *Viola și palmele lui Iisus*, și de câtăva vreme, un al doilea exemplu din filmul acesta străbate și orașele din provincie și salile de *Cinema* sunt veșnic arhipline spre bucuria și folosul antreprenorilor de *Cinema*, în majoritate jidani.

De sigur, norodul care vine la reprezentarea aceasta, nu vine de dragul lui Iisus, nu, pentru că vin și mulți jidani.

Lumea aceasta vine ca să se delecteze la intuițiunea patronilor lui Hristos. Cine vrea să cunoască adevăratele patimi și minuni și învățatură ale lui Hristos, în altă sală trebuie să vină; la Biserica, la teatrul instituit de însuși Domnul nostru Iisus Hristos.

De altfel, cea mai puțină variațiune, ne spune că nu e mai mare profanare

religioasă, ca un om din lumea asta — poate chiar un jidan — să se facă Hristos, în schimbarea la față, în suire pe sf. Cruce, în sfânta Înviere și Înălțare și în șederea de a dreapta Tatălui, ori cât el s'ar masca ca să se mène cu Hristos din tablourile Rafaelilor, Anghelilor, etc.

Fără îndoială, că norodul care în loc de reculegere sufletească în Biserica, în timpul acesta caută distracție în *Cinema*, la vederea unui eretic simlacru al vieții Domnului nostru Iisus Hristos, face aceasta, ori din necredință, ori din inconștiență.

Chiriarchii și clerul, care cu prezența sa onorează aceste reprezentațiuni, din ce sentiment o fac? Aud?...

—x—

Un doctor în filosofie, absolvent de Seminar, ori poate și licențiat în Teologie, profesor la atare liceu din Moldova, publică în ziarul «*Viitorul*», din București, un articol, cu un titlu chiometric: «*Lipsa de preoți și Reformarea Seminarilor clericale; Indreptarea preoților spre idealism, nu spre specializare*».

Nu ne mai legăm de lipsa de observațiune literară a titlului. Așa greșesc mulți literați filozofi. Observăm totuș, la tânărul doctor în filozofie, puțină filozofie și judecată, în tratarea subiectului ce și-a ales.

De sigur, tot o filozofie este și cântarea interesului personal. Totuș, filozofia doctorată, înaintată, ar pretinde ca interesul filozofului, să nu fie cunoscut cu ață prea albă.

Nouă ni se pare că seminariile, aproape, criticate cum sunt, în majo-

tatea cazurilor, produc preoți mai idealisti și ca Facultățile de Teologie, ca Facultățile de Filozofie.

Noua ni se pare, că tocmai licența Teologie și doctoratul în Filozofie al d-lui T. P. Păcescu, ca și al lui P. Gârboviceanu și etc. onoara leului pentru preoți.

De sigur, sunt și doctori în Teologie și în Filozofie, îndatorați să intre în Cler, cari eludează temeinic această datorire. D. T. P. Păcescu, nu e desigur de meșter. D-sa vrea cu orice preț să se facă profesor de seminar și de aceea nu economisește nici o laudă, atât pentru actualul ministru de culte, I. G. Duca, cât și pentru d. G. Gârboviceanu, administratorul C. B. Fără îndoială, este și asta o filozofie — care fără dor și poate, nu se preda la facultățile nemțești — cu care poți să ajungi tare și mare în biserică țării noastre.

Noi, zău, tare mult am dori, să-i dăm pe doctorii aștia idealisti, preoți baina noastră, pentru a fura dela ei prin imitațiune, idealismul preoției! Altfel, să nu mai lege sarcini grele cu anevoe de purtat, pe cari ei să nu cutează a le atinge!

Vladica Bartolomeu a pierdut și abstracțiunea religioasă a teritoriului său. De sigur, un necaz nu vine odată singur. Rămâne numai cu să fure dela Facultate, pe care a ocrotit-o grație articolului 81 din legea înmormântării superior. Evident, nu grație politici și politicianilor.

Locul P. S. Sale îl ia P. S. Arhiepiscopul Meletie Constanțeanul, directorul tipografiei Carților bisericesti, și Vla-

dica care șterpelea înmormântările celorlalți Arhieri, utilizând telefonul tipografiei C. B. pe lângă antreprenorii de pompe funebre. P. S. Arhiepiscopul Meletie e Vladica caruia îi place mult să se numească Prinț al bisericii și a avut norocul să ajungă chiar Prinț, căci doar noua P. S. Sale funcțiune nu e egală cu a unui Episcop.

Evident, P. S. Sa nu a urcat scaunul Vladicai Bartolomeu prin puterea politicianilor... ci mai mult pentru a corespunde planului viitor al partidului liberal de a se însărcina cu administrarea religioasă a noului teritoriu locotenentului Episcopului Dunării de jos, care e P. S. Sa Meletie.

O Doamne! Când vom ajunge ziua fericită, în care politica să lase liberă Biserica? De sigur, până când ierarhii noștri nu vor renunța la politica, nu ne vom putea învrednici de aceasta.

— x —

Iconomul N. Popescu-Tăța, din Târgoviște, fost Protoiereu, încinge iaraș brâu roșu și pune iaraș fes roșu în cap.

Evident, partidul roșu trebuia să-l înroșiască și pe Iconomul acesta cu ceva. Deși proaspăt, era doar de al lor!

Asupra înlocuirii vechiului protopop de Dâmbovița V. G. Alexe și asupra acestei noi numiri vom vorbi în numeroase viitoare și prăvnim a fi interesați.

Congresul preoțesc se interzice. De sigur, măsura aeeasta nu face sângerău decât câtorva Economi, iubitori de glorie și de renume, din București.

Aşa cum fusese pus la cale şi cum fusese rânduit, Congresul preoţesc nu reprezenta voinţa clerului întreg din ţara românească. Scopul lui principal, era înfaptuirea Asociaţiunii materiale şi materialiste a preoţilor.

Asociaţiunea aceasta, aşa cum era visată şi proiectată nu era să servească decât numai ambiţiunea câtorva inşi din fruntea ei, slăbind autoritatea ierarhică înaintea lor. Cunoaştem rezultatele Asociaţiunii medicilor, Administratorilor de plasă, Instituturilor, Învăţătorilor, funcţionarilor comerciali etc., ca să nu mai vorbim şi de ale altor bresle.

Ele nu reprezintă altceva, decât împărţirea claselor sociale ce reprezintă atâtea grupuri duşmane, câte partide politice prea ponderează în guvernarea ţării şi roadele lor nu au fost aite decât scandaluri în congresele anuale şi câte ceva căpătuială pentru gălăgioşii din fruntea lor. Ori... între noi, să nu fie aşa.

Noi, avem o Asociaţiune mare, poporuncită de sus. Avem aceiaşi haină, aceiaşi datorie şi acelaşi drept şi avem poruncă să ne iubim şi să ne ajutam unul pe altul. Iată asociaţiunea noastră. Avem şi congres: avem Sfântul Sinod şi pe Consistoriul superior, îndatorate să ne susţină şi să ne apere.

Alta este cartagina care trebuie sărămată şi nu Iconomii cari planuiseră Congresul preoţesc sunt ostaşii de trimis în contra ei.

Noi să scoatem politica şi pe politiciani din biserică.

Impotriva acestora, trebuie să ne împletim ~~streanguri vârtose~~, nu ca acele

cu cari Mântuitorul a isgonit pe schimbătorii de bani din amvonul Marelui Templu!

—x—

Se tot vorbeşte despre proasta stare materială a Arhierilor noştri.

Ingrijorarea este temeinică. Noi suntem pentru un salariu cât mai potrivit cu cerinţele lor, pentru P. S. Arhierii, dar suntem şi pentru trimiterea lor la muncă serioasă.

Arhierii ar fi cei mai indicaţi slujbaşi să cerceteze şi să se pronunţe asupra cererilor de înfiinţări de parohii noi, precum şi pentru recomandarea preoţilor meritoşi, cari trebuie înaintaţi pe loc, conform legii.

Arhierii, bine renumeraţi de stat oricum ar fi, sunt mai greu de corupţi cu bani ca Defensorii eclesiastici şi s'ar pronunţa mai în frica lui Dumnezeu asupra preoţilor cari trebuie avansaţi şi cu chipul acesta am fi dispensaţi de ridiculul de a fi înaintaţi pe loc *preoşi bobari, cari descântă şi scaldă de lipitură şi de boala copiilor, ori de ură şi de dragoste, cum noi cunoaştem un caz recent.* Nu e aşa?

—x—

Un preot, alegător influent, ne ispiteste întrebându-ne şi zicând: Ce atitudine, trebuie să aibă preoţii alegători în colegiile prime, în viitoarele alegeri pentru Constituanta?

Răspunsul nostru este acesta: liberalii vin înaintea poporului cu o rană de mărşă. Nu preoţii trebuie să le pună piedecă. Ei au, din potrivă, datoria de a se ruga lui Dumnezeu pentru înfaptuirea bunelor lor intenţiuni.

Dar, desigur urcarea preotului pe tribuna clubului politic, fie el cât de liberal, rămâne tot o faptă odioasă.